

ZAEMIORS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 36 (124)

1997. GODA 26. SEPTĒMBRIS

CENA 5 SANTIMI

NŌKŪTNE – JAUNĀTNES RŪKĀS

Lai jau trejs godus Latvējā teik realizāts projekts ar Vōceju »Vālsts, pašvaldeibū un navaļstyskūs organizāciju sadarbeiba jaunātnes politikas veidōšonā un eistynošonā«, Latgolā (Rēzeknē) nūtyka pyrmreizeigis pasōkums — storptautyska konference, jau trešā, par vysai sarežeitim vācījumiem. Vysas Latvejas jaunātnes lītu pōrzynotīji kūpā ar vōcu kolegūmēm sīmēlēs pīredzē par situacijas uzlobōšonu, jo Latveja šamā sferā sper vysam pyrmūs laikmeteigūs sūlus. Konferēcijas golvonō organizatore, beja Rēzeknes rajona padūmes jaunātnes lītu koordinatore Irēna Šindarjova, jai tod ari radio »Breivō Eiropā« korespondenta Jūlija Trūpa dažā jautojumi.

Kor. — Sōksim ar myusu pošu lobōkū pīredzi. Konferečē daudzkort, ari vōcu specialisti atzīneigi runojā par raibajom pīktīnem Rēzeknes rajonā.

I. Šindarjova: — Pyrms goda juli sōcem apzynotīn pogostu jaunišus un rajona padūmē sareikojom Latvejā pyrmū lauku jaunišu raibū pīktīni. Pasōkums izarōdējōs perspektīvs, jo niu jau ir vysaidas — sorkonas, dzaltonas, zylas un cytādas pīktīnes,

nūtykušas daudzūs pogostūs, un raibi saiti ar izpricom, konkursim turpynojs reizi mēnesī. Voi jaunišu šūdina nav raiba?

Kor. — Igyvumi nu vōcu kolegu puses konferečēs laikā?

I. Šindarjova: — Lita tei, ka Vōcejā itys vaicōjums jau sakortōts. Ti jaunišū leidz 25 godīm sorgoj lykums, kurs ari dorbojās — jī sajam realu paleidzeibū vysos dzeives jūmōs, bet Latveja vysam tikai sōkums, jo augusta beigōs piņēme jaunātnes lītu konceptu. Vēl jōstrōdōj leidz realam lykumam. Pīredzi givom gon konferečēs laikā, gon ogrōk, kod bejom aizbraukusi uz Vōceju. Ti daudz kas pozitīvs, var teikt — pat šokej. Lai ari myusu vālsti natryukst dažaidu jaunātnes centru, klubu, interešu centru, tūmār Vōcejā tys ir ar daudz lelōku demokratēju un išpējom. Pīmāram, bārns var iīt taidā īstōdē nūguris, kur var pat pagulēt, vinkorsi — relaksētis. Mes sovukōr vēl daudz kū navaron taidi, kū jī, jo pastōv puļceju un cytu pasōkumu uzspīstōs bremzes voi kōrteiba. Taitod Latvejas jaunišu un bārnu īstōžu darbeiba vēl pōrōk plānveideciga.

Bet ari Vōcejā ir problemas, tī vēl

pavysam nasej pēc 50 godu pōtraukuma vīnōtā vālsti igōja Austrumu dažā, kur jaunātnes lītas kōrtoja apmāram kai pi myusu, kod bejom PSRS sastōvā. Mañ likās, ka navajadzātu kai Vōcejā šķert nu vysas skūlas darbeibas ūrpīstīnīdžu dorbu. Uzskottu, ka skūla tūmār ir bārnu izgleiteibas un kulturas centrs, jī tī var dorbtis ari pēc mōceibom.

Kor. — Voi vōcišus iprivcīnōjat ari ar Latgolas dobas un kulturas jaukumā?

I. Šindarjova: — Prūtams. Jim lūti patyka myusu azari, Aglyunas baziliķi, myusu keramiku radēti breinumi, ūrīz ari jaunō Aivara Ušpeļa dorbi.

Kor. — Un kas turpynojuā?

I. Šindarjova: — Tōs pošas raibōs pīktīnes. Sōksim vēl ari apzynotīn pogostu jaunišūs gimines, reikōt jūs saītus, sareikōjumus, organizēsim jaunišū apvīceibū, prūtams, breivprōteigā ceļā. Daudz lelōku atsauksmi gaidom na tikai nu pogostu pašvaldeibom, jaunātnes koordinatorim, bet ari nu pošim jaunajām laudim. Šajā sakarā zeimeigs pīmārs ir konferečēs. Sōs dorbā pīsadalējōs Tūlūzas universitates (Franceja) students Terijs Rjušo, cīlvāks, kurs jau zyna 12 volūdas, pāsmōceibas ceļā apgvīs ari latvišu, grib pastrōdōt Latvejā, lai myusu jaunišu ir aktivoki.

par korstū yudini.

Gryuteibas un tryukumi šamā sakareibā sagaida ludzōnīsus un bolvēnīsus. Tūmār gūds par tū, ka Bolvu dūme cīlvākim pīdōvoj yudiņa skaiteitōjus, par dažām santīmīm pakōpnojūt ires moksu, lai idzeivōtōjūm uzreiz nav jōnūksaita lela nauda. Cīlvāki pikrituši, taitod, vyss rīt demokrātiski.

Rēzeknē uzjāmums »Syltums« dūmoj par nōkūtni. Runa ir par korstō

yudiņa uzskaiti. Byus konkurss ar vārīkīm projektīm, vīns nu tīm — uzstōdeit vīnu skaiteitōju vysai mōjai, tod vajadzātu 182 ikōrtas un tys izmōkstū vairōk par 125000 latu. Storpu cytu, rēzeknēi dzeivūkūs sajīms syltumā par pošizmoksu, starpeibū sadz uzjāmumi, īstōdes. Piņātās zīmēju rajonā par tū jūprūjom gōdoj akceju sabidreibas »Rēzeknes PKK« TEC. Lai jau daudz porōdniku, ari ūzīm natiks sajēts nīvins.

STIPENDIJAS UN PABOLSTI STUDENTIM

Jau na pyrmū godu Preiļu rajona padūmēs deputati lem par čaklōkū studentu, kuri vuīcōs obōs nūvoda augstskūlōs, materialu pabaļsteišonu, jamūt vārā pīsuteitōs nu šōm skūlōm ziņas un tū, cik vīna voi ūtra specialitate ūzīmēiga un vajadzēiga rajonam. 25. septēmbri izskateits kōrtejais kandidātu saraksts. Stipendejas par laiku nu 1997. goda 1. juļa leidz 1998. goda 31. janvarām pišķertas Rēzeknes Augstskūlās studentei Ilzei Lazdānei un Daugavpīls Pedagogiskōs universitates studentei Ingai Harkovai.

Premejas pišķertas Rēzeknes Augstskūlās studentem Dagnījai Jonānei un Ilonai Mičulei, taipat Daugavpīls Pedagogiskōs augstskūlās studentem Solvitai Deidulei un Antrai Zalānei.

Par stipendeju un premeju kandidātim klyust tī studenti, kuri jau labi apgyust zīneibas, ir disciplināti, bet ari parosti nōk nu lobvēleigom, bet na seviški labi situātōm giminem. Taida uzmaneibas parōdeišona nas na tikai materialu, bet ari zīnomu morālu slūdzi, uzmundrynoj jaunūs censūnus.

Ondrupinē — Edmundā Tukišā pētējumi par arheologiskū kalendaru un kai myusu seči paredzēja laiku. Jys ar skūlānim ari savōcīs eksponatus, kū tagad rūpeigā globoj cyta skūlotōja — Silvija Pīgožne, izgatavōjis shēmas, kas lik uz myusu nūvodu pasavērt ar sovaidōkōm acīm.

Attālā: pogosta pīkšādātōjs Jezups Mazalevskis un Silvija Pīgožne pi kapličas, kas možlīt radzama parka kūku ānā.

● 26. septēmbri (1937) veiskups J. Rancāns konsekrēja jaunuzcaltū Atāsīnes draudzes bazneicu.

»TĀVU ZEMES KALENDARS«

● 15. septēmbri (1972) Ludzā tragiski gōja būjā Latgolas keramikis Ontonis Šmulāns, dzimis 1927. goda aprēli.

Dr. Heronims Tīhovskis miris 1991. goda 30. novembrī Toronto, Kanādā, tī ari paglobōts.

● 23. septēmbri (1907) Daugavpīls dzimis karikarūsts Simons Gūmanis.

● 24. septēmbri (1927) Rēzeknes

aprinka Bēržgales pogostā dzimis ekonomiskūs zīnōtīni kandidāts Gregors Voicehovskis. Miris 1986. godā.

● 26. septēmbri (1907) atvārta Rēzeknes draudzes skūla.

● 30. septēmbri (1957) Reigā miris izcīlais Latgolas vēstures pētnīks, profesors, vēstures zīnōtīni doktors Boleslavs Brežo. Dzimis 1887. goda 31. martā Rēzeknes aprinka Drycānu pogosta Aizupīšūs.

Sastōdēja

Viktors TROJANOVSKIS

A. BUDŽE, PRĀVESTS

DAŽĀS TEIKUMĀS

1. septēmbri jaunuzcaltājā Rēzeknes pīlū pamatskūlā atlōšanas svineibōs pīsadalēja piņātās dūmes deputati, skūlu vāldes pōrstōvi, izgleiteibas ministrejās darbinīkā un Pūlejas vēstnīceibas pōrstōvi. Vālsts prezidenta apsveikuma telegrammu nūlaseja piņātās dūmes pīkšādātōjs Jōns Jukna, išvētēja — Rēzeknes-Aglyunas diecēzes veiskups J. E. J. Bulis. Kapela reizē mēnesī nūtik sv. Mīse.

27. septēmbri Lipōjā beja parādāta jaunōs sv. Dominika kapelas išvēte, kū veice J. E. veiskups A. Brumanis.

27. augustā Lipōjā sv. Jezupa katedrālē vīnu nu pymajom sovom sv. Misem celebrēja jaunīsvēteitais prīstārs, Reigas katōlu gimnazējas prefeks un Reigas Goreigo seminarā docents Edgars Cakuls.

7. septēmbri Jezus Sirds katedrālē Rēzeknē dorbu uzsōce diecēzes kūrejas svātīnes skūla, kur kristēgās tīceibas pamatus bārni vuīcēs latvišu, krīvu un pūļu volūdā. Parādāts nūkomplektēt ari pīaugušū grupas.

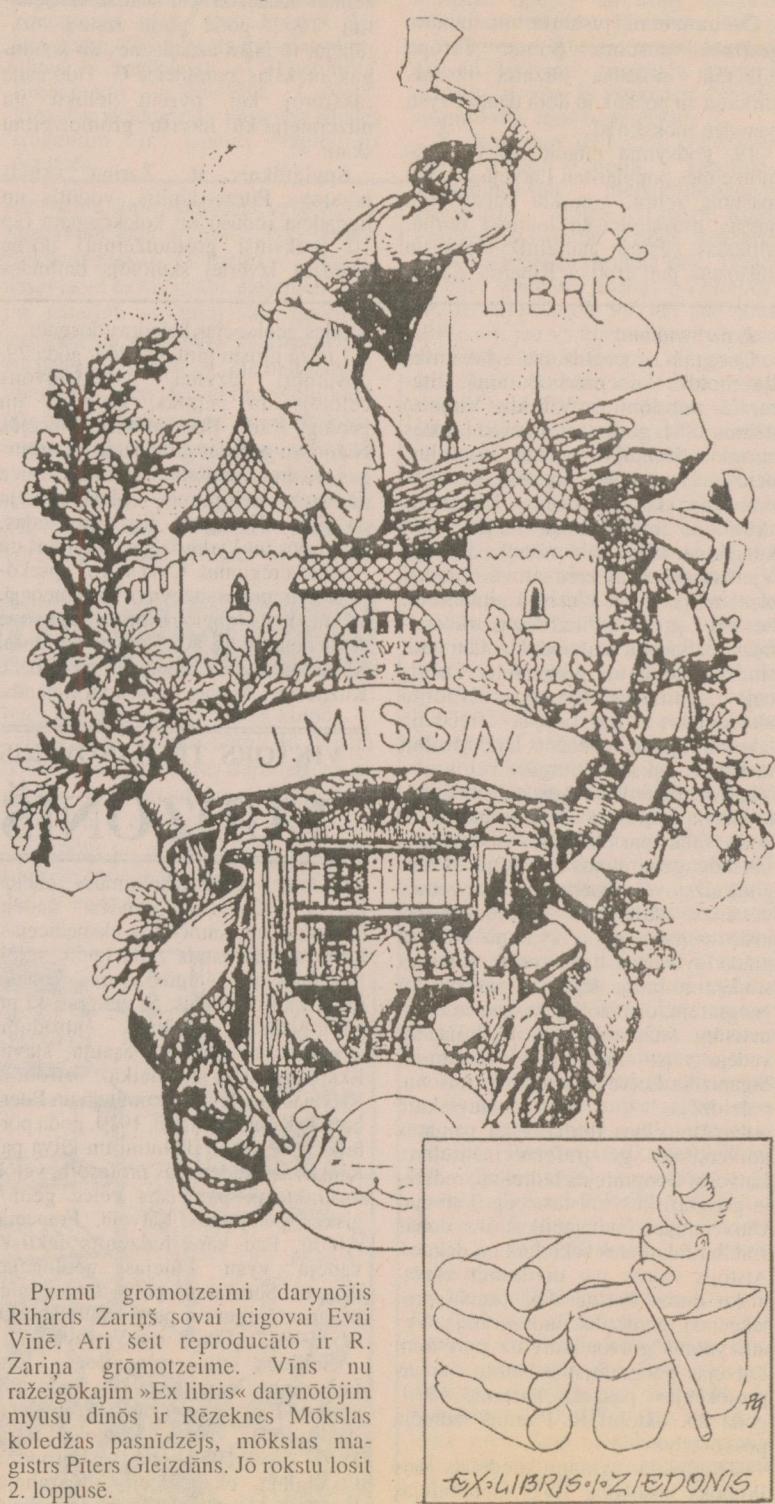
1996. goda 1. septēmbri Kolnazaru

pamatskūla pōrveidōta par katōlu pamatskūlu, pagōjušā mōceibū godā vuīcējōs 103 skūlāni un strōdōja 12 pedagogi, 11 nu jīm ir ar augstōkū, vīns — videjū pedagogiskū izgleiteibū. Šūgod skūlu absolvēja ostoni, bet mōceibas pyrmāja klasē uzsōce 15 bārni. Kapelas ikōrōšonai 200 un bārnu pabalsteišonai internātā 500 latus zīdōja J. E. Rēzeknes-Aglyunas diecēzes veiskups J. Bulis. Kapela reizē mēnesī nūtik sv. Mīse.

Bārni te bez parostajim mōceibū pīkmatīm gyust izpratni par myūzeigom un goreigom vērteibom, laiceigā un myūzeigā vīnōteibū, apzynōtīs dvēsles nāmrēsteibū, vuīcēs lobus dorbus, byut žālsirdēigim, gūdeigim, labesteigim, išyuteigim, nest mīru, kur volda dusmes, miļot cytus un gyut mīlestību, izprast lyugšanas lelū nūzeimi un bīži lyugtīs, dzeivōt pēc Dīva lykumim.

Bolvu rajona Brīcīma pamatskūla 1. septēmbri igyva jaunas telpas, tōs išvētēja Baltinavas draudzes pīvests A. Budžē, skūlāi, skūlōtōjām un skūlām nūvēlēja Dīva palcīgu. Te mōceibas uzsōce 61 pogosta skūlniks.

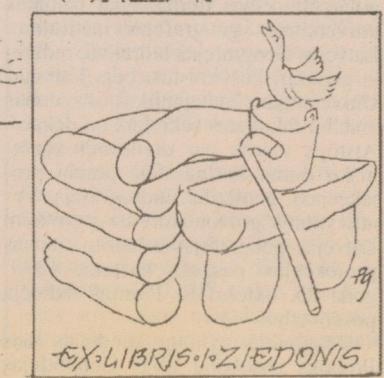
Latvīšu grōmotzeimei - 100

...Ir Pušā vaca, legendom apveita kapliča symtgadeigā parkā (nīvins nav varējis nūjīt kristu, kamer pats nanūkritis, radzāti kungi pībraucom ar straujīm zīrgīm un pāzyudom, ašūt pazemes ejas un cytas), pogostam nav leidzēku, lai jū sakūptu, atsvaidzīnu, bet ari pīstā nalaiž: ikōrōtās nāles, bet interesants muzejs. Nāaizmērst ari par parka uzturēšonu. Pōrsteidz bejušo skūlōtōju, tagad dzeivōjā kāmīnpogostā — Krōslavas rajona

HRONIKA

● 22. septēmbri pyrīs 90 godim Pōrsteidz dzimis skūlōtōju un filologejas zīnōtīni doktors Heronims Tīhovskis (1907—1991). Beja profesors Konektikutas un Zīmelkarolinas universitatēs (ASV), publicējis zīnōtīnius dorbus par tradīcijām Latgolā un Pyldas izlūksni, sarakstējis grōmotu par veiskupu J. Rancānu, vadēju J. Rancānu fondu un beja redaktors sīvas Annas 1953. godā nūdybynōtajā grōmotu apgōdā »Astra«.

REDKOLEGEJA: Valija Berkina — Jākubpiļš, Jōns Elksnis — Latgolas Kultūras centra izdevnīceiba, Pīters Gleizdāns — Rēzekne, Jōns Kokins — Daugavpiļš, Anita Petkune — Krōslova, Ontons Rancāns — Preili, Ontons Slyšāns — Bolvi, Viktors Trojanovskis — Ludza, Pīters Zeile — Reiga, Jōns Žugovs — Reiga, ūzremu biroja vadeitōjs — Alberts Spōgis Minstere

ĀDOLFS BORBALS

SLOVĀNS JURSTS

Šo gada 14. oktobrī paliks 85 gadi Varakļānu gimnazijas 1931. goda absolventam, juridiskū un psihologiskū zynotņu doktoram Dominikam Garančam, kura dzeive n dorbs jau 53 godus nūrīt ūpus dzimtines.

D. Garančs dzimis Varakļānu pogosta Garanču sādžā zemniķi giminē, pēc gimnazijas beigšanas iastāja Latvijas Universitātes Tiseibū zynotņu nūdaļā. Materialūs apstökļu spīsts studēja laikā strōdōju krōjķas pōrvālē, ar lelu centeibū studēja beižē minimali eisā laikā — četrus godus, tūs laikā aktīvi dorbojēs

korporacejā »Lacunia«, kurā turpmāk palyka par filistru. Kai licinojy publikacija Latgolas zemniķu laikroktā »Jaunais Vērds« 1935. goda 10. oktobra numerī, D. Garančs studejas beižēs ar nūvērtējumu »lūti sekmeigi«.

Pēc tam Reigā strōdōja par tisu irētni. 1944. goda vesorā pasauļa kara nūtyku vātras jū kūpā ar trejom mōsom aiznese uz Vōceju, tur sekoja papyldus studēja un dorbs Freiburgas universitatē, pēc tam — Parizes un Londonas universitatēs.

Igyvis juridiskū un psihologiskū zynotņu doktora grādu, 1950. godā Dominiks Garančs pōrsacēle uz Ameriku, tur jō dorbs sōkumā beja saisteitās ar Harvarda universitatē, specializējūtīs storpatukskajos tiseibōs, storpatukskajā lykumdušonā, dorba konvecejas un psihologejas laukā, bet

nu 1958. goda dzīvoj Nujorkā.

D. Garančs ir autors vairākām zynotņiskom grōmotom, kurās rodušās ilgstūri pētejumu rezultātā un aktualizēj zynotni par cylvāku, 1975. godā atzeits kā zynotniks un rakstnīks Amerikas mārūgā, iklauts ASV iāvārojamokās cylvāku sarokstā. Sakarā ar aktīvu jurista darbeibu kļivis par lūcekli Nujorkas juristu un advokatu asociācijā.

Apbreinojama ir jō svešvolūdu prasme — piļneibā pōrvolda angļu, spāņu, franču, vōcu un krīvu, losa un tulkoj ari itālu, portugālu, holandišu, zvīdrū, norvegu, pūļu, čehu un serbu.

Jubilejas reizē pasauļa mārūga juridiskūs vaicōjumi specialistam Dominikam Garančam vēlejom lobu veseliebu un gora mūžumu vēl ilgam godim!

PĪTERS GLEIZDĀNS

Latoīšu grōmotzeimei — 100

Grōmotzeimi pīskaita mozmāra grafikas dorbiem. Šamā, Eiropā īcīnātajā mōkslas nūzarē, izsenis strōdōja un pošlaik tū dora daudzi vysu paužu mōkslinikus.

19. godsymta nūgalē atceist grōmotzeimes popularitāti Latvijā gon kai ipašuma zeimi, gon kai patstāvēigu augsta mōksliniķu leimiņa dorbu. Mōkslas vēsture nanūlīdz tēzes un nūstostus par grafiku Riharda Zariņa

atjauteibū, patīsi pōrsteidzūšu, fantazējas un īdvasmas apgorotū darbeibū latviju grōmotzeimu mōkslas atceisteibā. Kai sova veida pōrsteigu mu pyrmū darynōjumu pasnēdzis leigovai Evai Vinē. Grōmotzeimes jys darinōja pats un rūsīnōja mōkslinikus strōdōt un meklēt risynōjumus tiši šamā nūzarē. Latvijas Mōkslas akademējas R. Zariņa vadeitōs grafikas mēistardarbniecas studēju programmās beja ītvartī ar grōmotzeimu izveides uzdavumi. Pedagogiskajā un rodūšajā darbeibā profesors latvysku akcentējis kai golvonu vērtēbu.

Sōcūt ar divdāsmytim, trejdāsmytim godim, leidz pat sešdāsmytim, Latvijas muzeji, sadarbeibā ar kolekcionāriem (ari ūzremu), dizgon bīži sareikoj lelōkas voi možokas (bez katalogim) grōmotzeimu skates. Šo zeimes atsateista par izstōžu eksponātim. 1962. godā plāsu izstōdi, izstudejut tō laika atsauksmes un katalogus, mōkslas zynotneica G. Tidomane raksturoj kai pyrmū lelōkū un nūzīmeigōkū latviju grōmotzeimu skates.

Spiļtōkais R. Zariņa skūlas pōrstōvs Pīters Upītis, vodūtis nu ilggadeja rodūšu un kolekcionāra (ap 10 tyukstūši grōmotzeimu) dorba pīredzes izvērtej skūlotōja daiļrades

īstodes geologejas katedras docentu.

Ludzā juristu giminē 1864. goda 29. novembrī dzyma pasauļovens ceļotōjs un pētnīks, geografs un geologs Kārlis Bogdanovičs. Viucējōs Nižnijnovgorodas gimnazējā, Pīterburgas Kolnū institūtā, pēc tam veice daudzus ceļojumus, plaši pētēja dažādu Krievijas Eiropas daļas, Centralās un Vydušāzejas, Sibirejas un Kaukazu regionus. Cyta storpā apsekōja kā kolnu grādu uzbyvu Turkmenējā, Irānā, Kopetdagā. Elbrusa apkāmē Armēnējā, daļā Karakuma tuksnešā, Kinās provincēs Sincjanā un Tibetā, Kuznečekas Alatau, Austrumu Sajānū,

VIKTORS TROJANOVSKIS

LUDZONIŠI ZYNOTNĒ

likvidejut »boltū plankumus« senejōs kartēs. K. Bogdanovičs vadēja Ohotskas un Kamčatkas ekspedīcijas, kurās atroda daudz zalta igūlu, vēlōk Kubanas un Malnōs juras krostus naftu saturušus iżus. Šī geografiski un geologiski dobas atrodumi zynotniķam atnese pasauļa slavu. Ekspedīciju storplaikā strōdōja Krievijas Geologejas komitejā un Pīterburgas Kolnū institūtā. 1919. godā pōrbrauce uz seņēcū dzimtini un kļiva par Krakovas akademējas profesoru, vēlōk rektoru, pameišs veice geoloģiskus pētejumus Latvijā, Francējā, Alžīrā. Pēc kārā lūdzonīts faktiski vadeja vysu Pūlejas geologejas dinastu. Sarakstējis pulka monografeju, apcerējumu un preses publikaciju. Myra 1947. goda 5. jūli Varšavā.

Geologs un mineralogs Jōns Fedorenko dzimis 1929. goda 28. augustā Ludzā aprīķa Nirzas pogosta Andru sādžā, viučējōs Raipole, Ludzā, 1951. — 1953. godā Voronežā. Pīsaladēja ekspedīcijos Kazahējā, Austrumbaikalā, Tanzanejā,

Gobi tuksnesi Mongolejā, Bajtejā un Boltkrīvējā meklēja rūdas. Disertāciju aizstōvēja 1965. godā, strōdōja par Latvijas Geologejas pōrvālēs centralās laboratorējas vadeitōju.

Ludzonišs Bruno Dembovskis ari geologs, dzimis 1935. godā. Viucējōs Strautiju septengadeigā skūla Pokuminā, Reigas jyurskūla, Ludzā vydusskūla, Moskovas Vaļstīs universitatē apgāva Geologejas fakultates pylnu skūnu. Zimeļurāls strōdōja par kompleksās geologiskās ekspedīcijas pīrejas priķšniku, uzgōja vasalas jūslas atradu ar mižēigim vara krojumim. Aizstōvēja zynotni kandidata

disertāciju.

Ari jō klases bīdri Vladimirs Mikunovs un Marais Mihailovs ir geologejas zynotni kandidati, ludzonišs Ludmila Kikute daudzus godus nūstrōdōjuse par zemes dzīju pētneici Čukotkā, Ustjkamenegorskā, Tomskā.

Ekonomiskū zynotni kandidats Andrejs Seņkāns dzimis 1922. goda 18. augustā Ludzā aprīķa Mērdzenes pogosta Lōču sādžā zemniķu giminē. Pabeidze Pušmucovas sešklašīgā pamatskūlu, Ludzā valsts gimnazējas komercskūlu, pīsaladēja II pasaūla karā un kaujōs pī Moskovas kļiva invalids. Nu 1945. leidz 1950. godam studēja LVU Ekonomikas fakultatē, vēlōk strōdōja par šōs augstskūlas politiskās ekonomējas katedras pasnīdžēju, aizstōvēja kandidatas disertāciju, jam pīšķerts docenta zynotniķais grāds. Beja LVU mōceibū prorektors, ekonomikas fakultates dekans. A. Seņkānam vairōk par 50 publikacijom, jys ir leidzautors »Socialisma ekonomējas apcerējumiim«

nu 1958. goda 15. aprelī Ludzā aprīķa Nirzas pogostā, miris 1985. goda 28. aprelī Reigā. Beidz Moskovas universitatē un partejas CK aizstōkū

Atāksnes
novadpētniecības un mākslas muzejs
— plā —

1997. g.

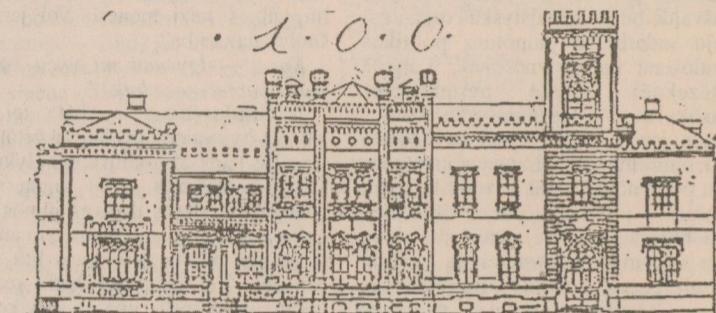
18. septembrī pl. 13.00

(ceturtdien)

atlākās izstādi

Latviesu grāmatzīmei

• L. O. O.

Būsiet
~ mīti ~
gaiditi

Pāvela Ostapceva, A. Garkalna darynōtūs grōmotzeimi izstōdes piļsātas un rajona skūlōs. Mōkslas zynotni A. Salenieka irūsynoti radējom aizvin sovdabeigōkas grōmotzeimes nūvoda eruditōkām cylvākām un išnīdēm republikas un storpatukskājōm grōmotzeimu bijēnu žūrejā.

skūlu, leidz 1960. godam strōdōja marksimā leninisma institūtā, bet nu 1960. leidz 1974. godam beja republikas Zynotni akademējas Ekonomikas institūta direktors. ZA korespondētālūcēklis nu 1960. godā, ekonomiskūs zynotni doktors 1971. godā, uzrakstējis, lelōkū tūs kīru volūdā, grōmotas par kapitalisma un socialisma ekonomikas problemom:

»Kapitalisma nav īnjēreigas atteitēbas sasaosynōšonās Utro pasaūla kara rezultātā» (1953), »Pyrmsmonopolitiskais kapitalisms» (1963), »Cenas un tautsaimnīceibas optimizācija» (1968), »Zemes nūvērtējums un ekonomiskūs atteitēbi pīlnveidošona lauksaimnīceibā» (1969), »Socialistiskās ražōšanas optimizācija» (1972). Nu 1968. leidz 1975. godam J. Turčins beja žurnala »Latvijas PSR Zynotni Akademējas Vēstis» galvonais redaktors.

Ludzonišs Romans Boroviks (1942) ir fizikas zynotni doktors, pētēja atomā dzeiles Dubnā — Pīmoskovā. Nu Rundānim nōk fizikas un matematikas zynotni kandidats A. Ārmanis. Kīmejas zynotni doktors ir Nautrānu vydusskūlās absolvents Jezups Boļšijs.

Cybłonīts Jurs Katkevičs ir īvārojams kūksnes kīmejas speciālists, pētēja kūkaugū ūjū apvolka mikrostrukturu, izskaidroja kūksnes kīmiskās pōstrōdes un modifīcēšanas procesu mehanismu, deve īspēju optimizēt kūksnes kīmiskās pōstrōdes tehnologiskās parametri, nu kūksnes un cytīm augim materialu komponētu biokonverseju, izstrōdōja augu īzceļsmes īzējvīlu (kūdra, kūksne, solmi un cytī možvērtēgi produkti) hidrolizes metodes — ūjū pētējumu nūlyks beja īgyut mikrobiologiskajai ryupnīceibai un lūpbareibai dereigus produktus.

Turpynōjums sekōs.

Studentu klubeni

I. KAZIMIROVA, II KURSS

MEŽU UN KŪKAPSTRŌDES RYUPNĪCEIBA

Meži aizjami apmāram 44 procentus nu Latvijas teritorijas un teik uzskateit par lelōku bogēteibū, tēpēc arī mežu ryupnīceiba ir vīna nu pamatnūzarem, kas dūd īnokumus vāstēi. Kūksne un tōs izstrōdōjumi ir 30—40 procenti nu eksporta, sastoda trešu daļu nu vāstē īnokumim, roda augstu nūdarbyneibū ūrpus Reigas un lelōkajom pīsātrom. Pādejūs godūs īvārojami pasalelynojūs kūkzogēitovu skaits. Bet nav jōzīmērt, ka meži tūmār ir īrūbežoti resursi, mežryupnīceibā nūdarbynōti »ražu« var sajīmt tikai pēc 40—60 godim. Jo meža resursus tikai izmontot un naņājūnōt, var sagādeit, ka nabys kō cērst. Tū regulej lykumdušona.

Saleidznojūt 1961. un 1994. godu jāotēmoj, ka mežu plateibas pasalelynojūs, seviški Lipōjas, Ventspījs, Limbažu un Olyuknes rajonā, možū masīvu plateibas 1994. godā beja par 10% lelōkas, Latgola pīauga par 8%, ipoši Krēslavas, Rēzeknes, Ludzas un Daugavpīls rajonā, nadaudz možok — ap 7% — teritorijas pasaplānījōja Vydzemē un možok kai par 7% Kūrzmē. Pēc Latvijas ZA Ekonomikas instituta prognozem leidz 2050. godam mežu plateibas sasamozyño Reigas, Ogres un Bauskas rajonā 13—15% apjūmā. Tys vadams sakārā ar jūs geografiskū nūvītōjumu. Lelōs piļsātōs koncentrāts daudz idzeivōtōj, īpaši Reigā, cylvāki aiz piļsātu rūbežin cel' vosorās mōjās, izvītoj dōrzenus un leidz ar tū izcārt mežus. Lipōjas, Kuldīgas, Talsu, Tukuma, Jelgavas, Saldus, Dobele, Cēsu un Valmīras rajonā sagaidams nāels mežu plateibu pīaugums — 5—10 procenti. Par īmaslu sovukort tīs, ka te ir augleigas zemes, nūdereigas arāmētēm un te var īgyut lobas rāzās. īvārojamōks plateibu pīaugums byus vārojams Limbažu, Valkas un Aizkraukles rajonūs, kai arī Latvijas vidinā un austrumu rajonūs, jo te zeme nav tik augleiga, nav tik izdeveiga sējumplateibom, vairōk pōrvurvōta.

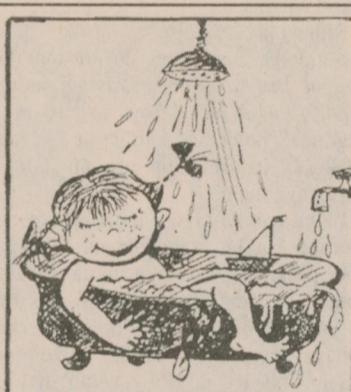
Kūpā Latvijā mežu plateibas kotru

Ironeja te navitā, lai arī šī jauki Iraidas Tarvides zejmējumi prosēc pē smaida. Jei pasājāmuse ilustrēt vīsi nūpītus bukletēus, kū ar ASV — Baltejas fonda finansialu atbolstu izdūd Rēzeknes patārātōju interēsu aizsardzeibas klubu.

Izdūti tādi vairōki, pasakavēsim pi trejim.

»Taupeisim yudini!«

Lai gona yudīja pasaulē cik nagribi, bet soldydujā ir tikai 3,5%, sovukort nu tō cylvāku pītama tikai niceiga daļa. Kas par tū, ka leidz apnykumam var byut rudiņa leitovas, ka gona pūru un ratu godu ir sausums, bet na jau nu kotas upes voi azara var dzert. Pi myusu, Latvējā, uz vīnu idzeivōtōju var atsaļaut 250 litrus dīnnakti, tīs jōdaboj nu okom, urbūm un jōbyut atteirātam. Izarōda, ka lauciniks dīnnakti teik golā ar 45—50 litrim, bet piļsētēm vajaga četras reizes vairōk un tēpēc: jo tu nu okas nessi ar spaini, to dūmōsi, lai ni litrs naīt zudumā, bet kod atgrīz krānu un yudīns tak, to kaidu reizi ari ilgōk īausi jam patecēt, kamer minūtē pi videja spīdiņa pa atgrīzu krānu iztak... 10 litri! Zūbu teireišōnas procedura aizjām 5 minutes

»Taupeisim elektroenerģiju!«

TAUPEISIM UN TAUPEISIM!

— yudīns tak, bet pītyktu ar divom glōzēm.

Par yudīni jōmoksoj dōrgi, bet tīs nāpīspīj jū taupeit, vineigi, jo byutu skaiteitōji un kots pats radzāt, cik šo šķidruma aiztečējis gluži bez vajadzeibas. Ari ryupnīceiba nāsēteigā »ād« yudīni — lai izgatavotu 1 kūkuli maizes, vajadzeigi 2000 litri, 1 tonnas papeira ražōšonai — 200 kubikmetri voi 1 tonnas vīlnas auduma — 600 kubikmetri.

»Taupeisim syltumu!«

Sudzomēs, ka solstam zīmā, ka par apkuri dōrgi jōmoksoj un nav svareigi, kaisi syltuma olīts — akmīngūles, mazuts, molka, kūdra voi kas cīts. Un nav jūka līta, lai dīzīvīki temperatūra atbilstu 18 grādu normai. Kalorejas zyud caur lūgim, durovom, greidu, sinom, gristim un bēninim — uz vīsos pusem. Tīs vīsus vajaga syltynot — kai tīs doroms kotrā gadīni, pastōsta buklets. Tod, kod vīss aizdreibāts, sakortōts, tod tikai saprassim, kāda lūma taupeisōnai un kāda vajadzeiba pēc syltuma skaiteitōja. Tod eisti zīnōsim, kas ir umileiba dīzīvīki un ka par sovu naudu jōzāvēlis kvalitatīvōka prece. Lobōki ir elektromagnetiski skaiteitōji, modernū

stōveigi meklej sovus nūita tērgus, pōrkōtōj ražōšonas nūvirzīpus, nu vīna veida ražōjumim pōrit uz cytīm. Sovukort ari netoapgrūzējuma pīaugums vēl nālīcīnoj, ka uzjāmums izgatavōjīs vairōk preču, bīži vin tīs tōdē, ka šīs preces realizātās par augstōkom cenom.

uzjāmumu neto apgrūzējums, 1. sleja — 1995. gods, 2. sleja — 1996. gods:

AS »Latvijas finieris«	25,36	33,7
PB »Bolderāja«	8,661	9,629
AS »Zunda«	7,379	5,65
AS »Komētā«	2,4685	3,253
SIA »Ventspīls kūks«	3,437	3,155
AS »Vulkāns«	1,717	2,276
»Lipōjas mēbeles«	0,862	1,423
»Lipōjas sārkūceņu fabrika«	0,662	1,325
SIA »eko-est«	1,995	1,234
»Valmīras MK«	0,9714	0,85
»Brasā«	0,231	0,692
»Latgola«	0,6514	0,429
»Gauja«	0,2195	0,14
Mēbeļu fabrika »Tukums«	0,0964	0,042

Taitod, apgrūzējums pasalelynojūs »Latvijas finieram« par 32,9%, »Bolderāja« — 11,2, »Komētā« — 31,8, »Lipōjas mēbeles« — 65,1 un »Vulkāns« — 32,6 procentim, gondreīz divas reizes »Lipōjas sārkūceņu fabrikai«, »Brasāi«, trejs reizes, bet »Zunda« sovukort samozīnōjuse par 23,4%, »Weko-west« — 47,7, »Ventspīls kūks« — 8,2, »Latgola« — 44,1, »Valmīras mēbeļu kombināts« — 12,5, »Gauja« — 46,2, »Tukums« — 56,5 procentim. Jopīzeimej, ka lelōkais vairums asociacijā »Latvijas kūks« itylpstūšu uzjāmumu ir Kūrzmē un Vydzemē, vairōk Kūrzmē, jo tī atsārūn ūstas, caur kurom produkciju plust uz ūzremē. 1996. godā rezultati vēl nālīcīnoj, ka uzjāmumi sasnāguši uzplaukumu, jo vajadzeigi vēl jauni nūita tērgi, jaunas tehnoloģejas un tamleidezīgi.

Pošlaik daudz runoj un roksta par Latvijas atsevišķu regionu atbolstu, vīns nu veidim — īdaleit subsidejas mežu un kūkstrōdes ryupnīceibai un ipoši tur, kur paradāzē mežu izcēšonā, tādi veidā rassis jaunas dorba vitas, byus jauni nūdūķu mokšumi. Bet nadreīkst aizmērt, ka meži ir Latvijas pamatbogēteiba, tūs izmontōšonai jōbyut gudrai un dinamiskai. Nav pīlaunams bezsaimniekisks, nasaskaņotā izmōšonā, najamūt vārā vīsts kūpinterēses.

Par izgleiteibū, dzeivi un jimā īgyustamom vērteibom dūmojūt tagad un pēc pōris godim nacejas ītvorūs un Eiropas dzeives veida tūp jaunojēnes un vīsas sabidreibas socializacēs tendēncēs. Laiks jaunojēnes problemas izvyrza sabidreibas uzmanības rodūbā, impulsivi un mērķtiecīgi atteistīt spējas dažādūs mōkslas veidūs un tehnikōs. Rezultatu leimīns ir konkurences cīneigs, izstōžu kuratori, ari nu Latvijas proviņu kulturas centrim, aicinjū pīsadaleit dažādūs stōjīmōkslas izstōžu projekti.

K. Bindukas dailrades koncepcēju jau 1996. godā sazeimēja Tekstīmōkslas meistardarbneicas (vadeitōja Ilona Linarte-Ruža)

Pastōveigājā dorbu izstōdē Rēzeknes Mōkslas koledžas boltajā zālē. Tūlaik, vērtejū studentes dorbus (»Zemturs«, Nr. 16 (61) 03. 05. 96. »Pi atklōjuma sliksnā«), jau varejā pamaneit slēpenu un kārdynūšu skaistuma aicinjōjuma ikodējumu dorbus, kur »Zīmēzemes krōsas te atdzīmēt mōkslas tālā un sōcās naizsaceitas prīcas un laipneibas pōska». Autore strōdāja bez autoritašu ītekmes, analitiski, ar romantiski īpatneju patosu, bez uzspeilāteibas stereotipa, lineju steivuma, brāvuras.

Orvāstu pīdōvotajū studējōšos jaunojēnes stipendeju konkursū K. Bindukas spējas un talants (1996) tyka vārtās pozitīvi, talanteigū studente aizvadeitāja mōceibu godā izgleitōjōs Sūmējā, Alandu tautas augstskūlā, zīnōsonas un īmaņas grafikā papildījōja Zīvīdjā. Interesi par modernū Zīmēzemu mōkslu, zīmējumu veidū, kūkgrīšonās fenomenu paplašinājā un padzīlinājā Norvegejā.

Jaunojēnes interese par studejōm ūzremēs pīaug, tōlob sovlaicīga un aktuala ir K. Bindukas personalizētā »Nu Zīmēlīm«. Latgolas Kulturvēstures muzeja izstōžu nomā Rēzeknē (1997. goda septembris).

Jaunu autore, dzeivojāt ūzremēs, saosnājūse spējas, prasmī cylvāka liktīni sajust divišķū. Bez atskota pagotnē (vēsturē) nav cīnā myusdīnu mōkslas vērteibas un situacēs, fragmātiski kompozīcējū elementi savīnīti ar sīvītes dzeives universālā, mentālām parōdeibōm, tālōtīmōkslas tehnikōs atzeitīm izteiksmes leidzībā. Zīmēlīcīskā rezonācē it kai atvīglo eleganci koloritā, yess skīt kā vīnkōrī sarežēitājōs izjyutōs, raksturu filozofiskājā saskaņā sugestējūs.

»Munuprōt izstōdē patiks tikai nālam cylvāku daudzumā« — roksta televīzijas un radio kompanejas Ef-Ei avīzes autoritatīvōk korespondente mōkslas jautōjumū M. Sokolova (12. 09. 97.), »kas labi orientējas myusdīnu mōkslas tecejumūs, saprūt un pījam tū, voi ari labi pazeis-

Nābeigums 4. lpp.

TATJANA KOLESNIKOVA, II KURSS

LATVEJAS UNIBANKAS KREDITORI

Vydzēmē daudz ogrōk kai Latgolā un Zemgalē sōce atsateitēt dažādās uzjēmēsabīreibas, jauni uzjāmumi, kurūs sovus leidzēkļus sōce īguldīt ūzremē investori. Beja vajadzeigi jauni leidzēkļi un tīs uzjēmējus mudinājās jātīt kreditus.

Namozvareigs faktors ir ari daudz strāujātā tūrīma atteisteiba šīmūs regionūs, tūs pīvīlynōšonāi vajadzēja radeit vīspāratēitas apkoplošanas apstōkļus, kuri sovukort ari praseja īguldējumus. Latgolā izzūda vajadzeiba pēc »savīebas« uzjāmumi, tīs ir, tīs vairs nabejā produkcējās nūita tērga. Jamūt lelus kreditus nu savīebas ministrijom, tī vēl varātu eksistēt, bet ar savīebas sabrukumu šāds finansējums izabeidzē. Tai kai produkējū jī navarēja realizēt, to ari jaunu kreditu sajīmōna navarātu glōbt stōvūki.

Kreditēšanas process nav vīmēreigs, Kūrzmē un Vydzemē tam ir tīksme pasalelynōt, bet Latgolā un Zemgalē — sasamozīnōt, tū var izskaidrōt ar vasalu ryndu dažādu nūtikumu Latvējā.

Tūlaik vēl asūšūs kolhozu un padūmu sāmīcēibū, ari uzjāmumu kreditēšana 1994. godā tyka garantēta nu vīsts puses un nu vīsts budžeta leidzībā. 1995. godā tādi sāmīcēibū sasamozīnōja, daudzi pōrījā pastōvēt, vīsts vairs nadeve garantejas un tai laukīmīcēibās kreditēšana iāvārojāmī sasamozīnōja. Kūrzmē un

PĪTERS GLEIZDĀNS

EIROPAS KULTURAS APRITĒ

Par izgleiteibū, dzeivi un jimā īgyustamom vērteibom dūmojūt tagad un pēc pōris godim nacejas ītvorūs un Eiropas dzeives veida tūp jaunojēnes un vīsas sabidreibas socializacēs tendēncēs. Laiks jaunojēnes problemas izvyrza sabidreibas uzmanības rodūbā, impulsivi un mērķtiecīgi atteistīt spējas dažādūs mōkslas veidūs un tehnikōs. Rezultātu leimīns ir konkurences cīneigs, izstōžu kuratori, ari nu Latvijas proviņu kulturas centrim, aicinjū pīsadaleit dažādūs stōjīmōkslas izstōžu projekti.

K. Bindukas dailrades koncepcēju jau 1996. godā sazeimēja Tekstīmōkslas meistardarbneicas (vadeitōja Ilona Linarte-Ruža) Pastōveigājā dorbu izstōdē Rēzeknes Mōkslas koledžas boltajā zālē. Tūlaik, vērtejū studentes dorbus (»Zemturs«, Nr. 16 (61) 03. 05. 96. »Pi atklōjuma sliksnā«), jau varejā pamaneit slēpenu un kārdynūšu skaistuma aicinjōjuma ikodējumu dorbus, kur »Zīmēzemes krōsas te atdzīmēt mōkslas tālā un sōcās naizsaceitas prīcas un laipneibas pōska». Autore strōdāja bez autoritašu ītekmes, analitiski, ar romantiski īpatneju patosu, bez uzspeilāteibas stereotipa, lineju steivuma, brāvuras.

Orvāstu pīdōvotajū studējōšos jaunojēnes stipendeju konkursū K. Bindukas spējas un talants (1996) tyka vārtās pozitīvi, talanteigū studente aizvadeitāja mōceibu godā izgleitōjōs Sūmējā, Alandu tautas augstskūlā, zīnōsonas un īmaņas grafikā papildījōja Zīvīdjā. Interesi par modernū Zīmēzemu mōkslu, zīmējumu veidū, kūkgrīšonās fenomenu paplašinājā un padzīlinājā Norvegejā.

Jaunojēnes interese par studejōm ūzremēs pīaug, tōlob sovlaicīga un aktuala ir K. Bindukas personalizētā »Nu Zīmēlīm«. Latgolas Kulturvēstures muzeja izstōžu nomā Rēzeknē (1997. goda septembris). Jaunu autore, dzeivojāt ūzremēs, saosnājūse spējas, prasmī cylvāka liktīni

EIROPAS KULTURAS APRITĒ

Sōkums 3. lpp.

tami ar mōkslineicās dailradī. Cinejāmajai žurnalistei ar humora izjyutu vyss kōrteibā, tōpēc vysā nūpītneibā aicyno īt un apskateit izstōdi, aistrast sovu breinumu mōkslā un napōrmest ni mōkslineicā, ni laikabidrīm, kurim dzeive nav salykty nu aizvadēitūs dīnu kigēleishim. Tys ir, kuru dzeive izskap vīnai paaudzei.

Šō breiža situacejā mōkslas attīce-bom ar dyvēli i lela un bytiska problema, ar vysu tū, kū cylvakā dvēsele sevi globo, harmonizej īkšejū un ūrejū pasauli, na rituala moments. Spylgs pīmārs ir bezdveseliskōs datortehnikas pōrsteigums — estetizāti, geometrizāti fraktali, kuri var byut ari lūti pāteikami, ar kaut kū seviški pīsaistēt. Bet tei jau cyta tēma, kai pījimts saceit. Izstōde »Nu Zimeļvalstē K. Bindukas dailradē īzēmej skaidri vodlineju — emoceju un intelektu sintezi.

Byut attīceibōs ar jaunkundzes K. Bindukas mōkslu nūzeimoj pīteikt naampīrinoteibū sovai redzeslūka ūrejibā. Mōkslineica mōkļi, atrūn un pīdōvoj tū, kas laikabidram dōrgs.

Solvitas Ludbōržas rodūšo dorba metodologejas īvīres ir naampīrinoteiba ar tāla psihologiskōs patīceibas atklōsmes nūstōdņem. LMA Latgolas filiales 1997. goda absolvente tāla izteiksmes mēkle-jumū strōdōja paškritiski, tēmas iz-klōsmi variej tīkot, leidz ideja atsaver skaidrā vyzualā formā. Ideologeju mōkslā autore apit kai nūmōcūšu, pat degradējūs.

Studeju laikā Solvita izacēle, pyrmkōrt, ar patīsu zynōtkōri par mītņu zemēs dzeivojūšim latīviju mōkslinīkim, jūs (seviški nūvodnīka Jura Soikāna) dzeivei un rodūšu dorbu mōkslā, ūtrkōrt, sovu jaunecības sapni un intereses saisteja ar Zimeļzemju mōkslu, kulturdzeives nūrišu akti-vitatem. Goda sōkumā, kod vēl nabēja kārusēs pi diplomdorba izpīlēs, sovrup rysynōja plakatus un ar tīm pīsadalēja storpatautyskājs konkursūs, Zimeļzemju un Baļtejas valstu festivala ītorūs Reigā nūteikūšajā Zimeļvalstu konferences daleibīniku īlyugums un logo beja jōs dorbi. Jōs zeimējums modernam cylvākam atgōynōja pošatdevi kūpeibas idejas lobad. Plakatiskais, 12 valstu standartizātu karūgu kūšuma saskanējums vīna daudzstōvu mōjas vyzualajā siluetā — moduli. Beja apjaušama kaimīgvalstu radnīceiba, festivala (ari konferences) daleibīniku angļu, vōcišu, franču, sūmu un cytu mōkslinīcīskōs dūmōšonās filozofeja un estetika. Asociatīvās fasades krōsainī lūgi — Zimeļvalstu karūgi — nav ekonomiški argumentāti un sižetiski sadūmōti, tī breivi uztverami kai dzeivē, tai mōkslā un pasacei pōri ikdīnas rūbežim.

Lai laiks runoj studentu lobā! Solvita Ludbōrža jau nu 18. augusta dzeivoj un izgleiteibū turpnoj Zvidrejā. Izvēle apsveicama un jo vairōk tōdēl, ka nav nagaideita.

A. MEŽMALIS

LIKTIŅA DZĒRNOVAS JAU

»Zemturs« dīzgon vēreigi sekōjis, kai myusu cinejamais režisors Jōns Streičs ceinējōs par jaunas latīviju filmas pēc Jōna Klīdzēja romana »Snīgi« autorizātū motivim uzjīmšonu, kaidas gryteibas pōrvārēja un niu beidzūt, var tam pilikt punktu: filma jau uzjīmata, pabeidz tōs montažu un cytus dorbus, kas ir šamā sakareibā, un jau dreizumā sūla laist uz ekrana.

Jōns Streičs ir stōstējis, ka šys jō dorbs saziņā ar idejas autoru, parceižok, J. Klīdzēja romana pamūdynōtū poša kinorežisora jaunradi, atzinis, ka te byus jō breivs tulkōjums, bet saskaņots ar ūtrū Jōni un atzeits nu tō. Filmas darbeiba

»Latgolas sātōs«, 1932., viersrokstā saccīts, ka tī ir stuostī, koč eistīneibā taidu te ir viņ divi — »Tymsums un nabadeiba« i nadabeigtais »Zigmunds Ceirulevičs«, cyti ir tāluojumi ar minimalu sižeta sastrukturī (»Izdaveņas«, »Tērga aina«) i politisabidriska (»Zemi dolūt«) voi ceļojuoma tipa (»Pa Latgolas celim«) marginali aproksi, taitod »kulturvies-turiski teksti«, kam pamoz sakars ar literatūru. »Izdavenis« (seņsenejais »kalīma« reliks) sasasauc ar Dektera (Donata Myurinīka) »Kuozom«, dieļ ībaruošonys literarizāta etnografeja, leida kai »Dorys cīma lauds«, taipō i Mundura stuostī, kur stuostūsās elements vysā nav dominejūs.

»Tymsums i nabadeiba« — social-fatalis sacerīns, leidzei ir i Rupaiņam, i A. Vienuļam, i Apseišu Jākubam. Smuktu Muora, nagribādama ar sovu navasalumu apgruytynot veira i bārnu, taupeidama iz slimineicys i zuolu, a reizē (kai i juos veirs Jurs) natycādama doktorim, umai aiznavasaloj i nūmierst. Koč doktors ir skaidri sacejs, ka jei varūte izaveselēt (sasve-duse beja padzārē solta iudiņa...). Vareja, ka na fataliskuos pasadūšonys i nabadeibys. Taida sajyuta, ka autors reducej (apzynuoti dekonstruktej) itū fabulu. »Tymsums i nabadeiba« ir plyks kods — bez sižetisku suonīmēju, bez rūstuoktu ūku dīmīku i nāmšu, bez nadajyuktuoktu ūku dīmīku i nāmšu, bez sižetisku sov-pateigumu. Tys ir plyks karkasa samats, fabulys arhetips, vysu ituo sižeta izvārsumu i vysaiduoju i invariantu pamatshema. Vot tai nagrybūt sagoju postmodernisms...

»Zigmunds Ceirulevičs« — nadabeigts stuostī par montysrauseigu puorsapūli, voita dālu, kas pīdzīvuojs bagateibys, alepicīnīs zemnīkum pavasarī aizdūdūt naudu par augstīm procentīm voi atstruodošonu. Piec kara laika inflacejīs, febraja revoļucejīs i vysu cytu nalaimu jys planavoj baileigu atsaribi »vysim pīklatom«, agitejūt frontē, kaba tī dreizuok

OSKARS SEIKSTS

MEIKULS APELĀS. LITERATURVIESTURISTA LITERATURA

suoktūs totals haoss i atītu vuocu keizariskuo armeja, to jīm vysim... Stuostī apsabeidz tik pieški, ka nu breinumu suoču vaicuot izplāstūs lopu...

»Jauneiba un mīla, skices un tālojumi«, 1938. I stiliski leidojosi (amorfs, pa pusei »dzīminīcīks«) i tikpat aprakstei dzejūlu kūpuojums »Liktiņa montōjums«, 1937., kur golā vēl ikytys pa švaki puortulkuoam Feta, Tjutčeva, Jesenīna, Baļmonta dzejūlam. Pa pusei dzīminīcīks, ar smagaram preteņeju sosenīm (»Zynu, kur juomekļi daile«), viņ Apeļam izsaceits na konstruktīvismā, a tālīnumā.

ZYNU, KUR JŌMEKLEJ DAILE

*Reits — burveigs un sapnaini kluss.
Dej saule, vīz rosā zōle,
Saņ gavīlu, pīrīc pīlns mežs,
Dvēš skurbumu smaržiekārs gaiss.
Tei acīs mīrdz bezgola laime,
Jo sajūti: atrosts reiz tys,
Kas maklāts, sen maklāts jau ir —
Smej daile, mōj daile tev pretīm.
Tei vīzmoj un spīguļojo roša,
Dīz dīzstūrīm pušķotā mežā,
Pa zīdušim laukumā līdoj —
Tur viņa, sen maklātā daile!
Vārd mutuļoj trīkšķaina ilā,
Skrīn laudis, kai örprōta kārti,
Dej auto, dīzīgkst tramvāj skritūls
Un dīzēla zīrgs sprauslōdams mauroj.
Aiz līga mīrdz mōkslōta saule,
Raud vīole, šansonā smejās,
Dīzirkst glōzes, šķīnd, tukšojās ötri,
Smej laudis, dej laudis kai skurbā...
Ak daile, vai redzi, tur daile;
Tur trokājā trūksnī tei slēpās,
Tur naprōta pōrjemtā pīlī
Ar dzīrkstušu rūtojās glōzi...
— — — — —*

TEDIS

AČGĀRNĀ SĪVĪTE

Saimīnīcīskō direktora statusā maņ ir jōpisadola vysōs Nacionalōs bibliotekas sapuļcēs, deveņas dasmytīdaļas jūs laika veltītas bibliotekarim vaicījumim, un laiku izmontōju atpytai. Atsaslōbynojūs ar aprēkinu, lai navajadzātu īsaklauseit apsprīzamūs jautōjumūs, vīnkōrī klausūs, ar kotru reizi pōrsalīcīnōdams, cik sarežēgits mehanisms ir vālsts golvonō biblioteka. Runotōji inteligenči, runas bolsta uz realū ikdīnas dorbu, vōrdus un teikumus kōrtoj logiski saprūtami. Un tys vys kūpa maņ sagōdoj gondarējumu.

Jau pošā pyrmajā sanōksmē īvārōju pīsejās gōjuma sīvīti, kura uzastōja pādejōj un drūsmeigi apgolvoja, ka jīm pavysam preteji nakai klotasūši. Kotru reizi ar interesī gaidēju jōs monologu, un kotru reizi bez izjāmuma jei attaisnōja munas cerebas, teik-dama: »Jyus te vysi runoja, kai gadējōs tai, bet maņ atsagādējōs šytai...«

Maņ lykōs, ka cyti jōs pīklatomu, jōz utzver kai klauna izpīlēitu storpbreidi

storp tikai dorbam veltīajom dūmu apmaiņom, nu kō tod alkareigs, pa kaidu nu vērven turpmōk balansēs bibliotekas liktiņs kūpumā. Tai namonūt manū prōtā jei nūsakristēja kai »ačgārnā sīvīte« un, pasateicīt jāi, kīlu par liciniku vīnreizejam nūtykumam myusu tautas liktingaitōs.

Sasagadēja, ka munu padūtū vainas dēl uz tūlaik plaši atzīmētām oktobra

svātkim bibliotekas darbinīku kolonna

gōjīni pa Daugavmolu maršeja bez

kartūga un emblemas. Kai tur beja nabejā — tyku smogi nūbreidynōts, lai kas tāds vairs naatsakōrtōtu. Un tālī, māja

pīkšvokorā pats direktora kabinetā

īnešu karūgu un emblemu, kur jau nu

poša reita sēdēs svātku dinu dežurants.

Jo nu gadējumā muni veiri otkon kur

navin aizanastu, nasamū varēs pajimt

cytumā...

Kotram gadējumam 1. māja reitā

atbräuči ari pats. Kai izarōdēja, protē-

gi darēju, jo pretejā gadējumā nu kros-

molas tribīnē otkon naradzātu biblio-

tekas simboliku, maņ nu rōjīna

izagrūzeit vairs naizadūtu...

Kotram gadējumam 1. māja reitā

atbräuči ari pats. Kai izarōdēja, protē-

gi darēju, jo pretejā gadējumā nu kros-

molas tribīnē otkon naradzātu biblio-

tekas simboliku, maņ nu rōjīna

izagrūzeit vairs naizadūtu...

Pēški un osi uzpraseju:

— Jyus šūreit inōcēt pa bibliotekas

dīrōvom?

— Prūtams, kots pīklojēigs cylvāks

svēcynojās.

Treju veiru ilankumā, vīns nu kurim

izvārē beistami draudeigs, ūtram

rūks beja beistams galđinika kolts un

vassars, trešais turēja vēl beistamōku

cērvi, dežurētgrībātōja pavysam

sašūlka.

byutuma (sunyata), kurs piec šāltenis izgaist. I otkon nūleipinej. Eisais atklū-omis zibsnis (satori), proruoviņs tukšumā. Dūmuotka saulisspaits dasadur nabutumā kreitūšai rosys lasetei, tai. Nūsamirinēt i atsataiseit pasauļam. Navys tārpnuot sevi i pasauli ar muoksleigi patvaleigu proutuma konstrukcīnim. Byut pāteigam, byut saskaneigam. Laimis vīnkuoršeiba. Nāpisagiut nikam, lai mīļot vysu. I naticēt nikam, lai varātu tieč vysam pasaļu asumam.

Tys ir lobuokais, iz kū ūlātīm vareigs Apeļs.

O, doba vysvareno!

Līc visi tōvā pīršā golvas.

Un kurs tik mīlōt tevi pīrā,

Arvinu nesi tam tu bolvās!..

Tu strōpej tūs, kas naklausīt tevi,

Par vērgu pōrvērst tevi grib,

Par Divim idūmoj kas sevi.

(»Doba«)

Nu vysys puorejuos gruomotys īgūdā palykuši divi sovpateiguok fakturāta dzejūļa paļēni (»Pavasara jūtas«) —

Ilgas un gaidas pēc mīlas.

Mīstūti sevi es jātū.

Ilgas un gaidas pēc mīlas!..

Plūsōs sīrds dzīlumā viņas,

Orā tōs izpauž kaislā

Skatīni.

Draudžāns un namīreīgs skatīns!

Mēkļej jys laimes un mīlas,

Glostu, kai zīdūna naktis...
Izmīkli, nāidu tīs atrūn
Un glāimus ladīni soltus
Zīdīni.

Ryndys (1=3) pyrmajā pantā. Koda (akcentu vuordu) »skatīns« i »zīdīns« sasaiste ar pīlnajom ryndom. Enžambēmentiski apruvumi, »minuss« pādejā ryndā.

— Prūtams, kots pīklojēigs cylvā